

Samenvatting

Rapport over de blootstelling aan en ervaringen met monetair gokken en monetaire gokreclame bij Vlaamse adolescenten, en de mogelijke normalisering van monetair gokken in het leven van deze adolescenten.

Takeaway message(s):

- Adolescenten worden blootgesteld aan gokreclame, zowel offline maar vooral online.
- Adolescenten worden ook blootgesteld aan gokken en kansspelen, en namen er in sommige gevallen al eens aan deel, hoewel ze jonger waren dan de legale gokleeftijd.
- Gokreclame draagt bij aan de normalisering van monetair gokken in het leven van Vlaamse adolescenten, bijvoorbeeld door de band tussen het bekijken van sportwedstrijden en sportgokken te versterken.
- Adolescenten waren het erover eens dat minderjarigen niet aan gokreclames blootgesteld zouden moeten worden.
- Ouders, broers en zussen en leeftijdsgenoten kunnen zowel een beschermende als een faciliterende rol spelen met betrekking tot monetair gokken, door:
  - Adolescenten te verbieden deel te nemen aan monetair gokken of door hen te waarschuwen voor de mogelijke gevaren ervan, of door
  - Hen aan te sporen deel te nemen aan monetair gokken of te gokken in hun bijzijn.
- Vrienden zijn in het bijzonder vaak de "grootste motivatie" om gokken uit te proberen.

In het voorjaar van 2023 (vóór de invoering van de beperkingen op gokreclame) namen twintig Vlaamse adolescenten (15-18 jaar) deel aan een tweedelig onderzoek naar monetair gokken en gokreclame. Eerst werd hen gevraagd om foto's en screenshots te maken van gokreclame die ze tegenkwamen tijdens een dagboekstudie van twee weken. Tabel 1 toont de verschillende soorten advertenties die tijdens de dagboekstudie naar voren kwamen.

Tabel 1: blootstelling aan gokreclame

Online blootstelling		Offline blootstelling	
Locatie	n	Locatie	n
Facebook	31	Banners/posters buiten	7
Instagram	42	Banners/posters binnen	2
Snapchat	21	Krantenwinkels	11
Twitter (huidige "X")	3	Sportsponsoring	3
Video advertenties	6	Gokkantoren	1
Website van de gokoperator	2	Casino's	1
Sportnieuwswebsites	3	Busstops	1
Pop-ups	2	Benzinestations	1
Totaal	110	Totaal	27
Type advertentie			n
Sportgokken			83
Casinospelen			30
Loterijspelen			13
Algemene verwijzing naar de gokoperator			11

De mate van blootstelling aan gokadvertenties verschilde tussen deelnemers. Hoewel dit suggereert dat er verschillen zijn in blootstelling tussen deelnemers, kunnen andere factoren deze variaties beter verklaren:

- Het zou kunnen worden gekoppeld aan het gebruik van sociale media door deelnemers of de mate waarin ze deelnemen aan sport of sportwedstrijden bekijken.
- Sommige deelnemers gaven aan dat ze geen gokreclames tegenkwamen omdat ze zelf niet gokten.
- De locatie van deelnemers kan ook een rol spelen: adolescenten die in dichtbevolkte gebieden of in steden wonen, kunnen vaker offline gokreclames tegenkomen.
- Het kan belangrijk zijn om rekening te houden met reclamegeletterdheid. Deelnemers moeten gokreclames kunnen identificeren en ze als zodanig herkennen om ze in het dagboekonderzoek op te nemen.

Vervolgens werden ze geïnterviewd over hun ervaringen met gokken en gokreclame. Negatieve (ten opzichte van monetair gokken) en neutrale (ten opzichte van gokreclame) houdingen waren het meest prominent onder de deelnemers.

Tijdens de interviews onderzochten we verschillende dimensies van de mogelijke normalisering van monetair gokken in het leven van deze adolescenten:

- Toegang en beschikbaarheid:
  - Deelnemers kwamen vaak gokadvertenties tegen op plekken waar gokspellen werden aangeboden, zoals wedkantoren of krantenwinkels, of op plekken waar ze vaak kwamen, zoals bioscopen of stadions.
  - Veel deelnemers waren het erover eens dat gokadvertenties gokken afschilderden als een normale activiteit en dat gokadvertenties de negatieve kanten van gokken meer zouden moeten benadrukken.
- Intentie tot en effectief gokken:
  - Sommige adolescenten hadden al eens gegokt, vaak met anderen zoals hun ouders, vrienden of teamgenoten.
  - Ze deden dit evenwel niet regelmatig: veel adolescenten gaven aan dat ze het "gewoon een keer wilden proberen".
  - Veel adolescenten in onze steekproef waren enthousiast om later in hun leven gokken uit te proberen.
- Sociale accommodatie van gokken:
  - Enerzijds kende een groep adolescenten anderen die gokten, zoals familieleden of vrienden, of dachten ze dat hun omgeving gokken goedkeurde. Sommige deelnemers gaven zelfs aan dat anderen zien gokken, vaak hun vrienden, hun grootste motivatie was om ook te gaan gokken.
  - Een andere groep adolescenten zag gokken daarentegen als een taboeonderwerp, kende niemand die al had gegokt, of dacht dat hun omgeving gokken niet goedkeurde. Hier konden sociale actoren in de directe omgeving van de adolescenten, zoals ouders, een beschermende rol spelen door hen af te raden om deel te nemen aan gokken.
- Culturele accommodatie:

- De blootstelling van adolescenten aan gokken is vaak gekoppeld aan het bekijken van sportwedstrijd, het zien van advertenties in en rond het sportstadion, of het ontvangen van reclame voor sportgokken wanneer ze online naar een sportwedstrijd kijken.
- Gokadvertenties maakten gebruik van beroemde mensen, zoals acteurs, influencers, sportfiguren en zelfs sportverslaggevers.

Over deze samenvatting:

Auteurs: Eva Grosemans, Rozane De Cock, Bieke Zaman, en Tim Smits

Meer lezen?

- Parker, H., Williams, L., & Aldridge, J. (2002). The Normalization of 'Sensible' Recreational Drug Use: Further Evidence from the North West England Longitudinal Study. *Sociology*, 36(4), 941–964. <https://doi.org/10.1177/003803850203600408>
- Thomas, S., Pitt, H., Bestman, A., McCarthy, S., & Daube, M. (2018b). The determinants of gambling normalisation: Causes, consequences and public health responses.